# Kaderbrief 2020

Voor u ligt de kaderbrief 2020 waarin op hoofdlijnen de beleidsvoornemens van Senzer voor het jaar 2020 worden benoemd.

Er zijn diverse ontwikkelingen op rijksniveau die hun weerslag hebben op beleid, begroting alsmede de uitvoeringstaken van Senzer:
Middels de *septembercirculaire 2018* is Senzer geconfronteerd met een substantiële daling van de BUIG-middelen voor de jaren 2019 en verder. Ook de integratie-uitkering onderdeel re-integratie klassiek (oude participatiebudget) daalt vanaf 2019.

In de *hoofdlijnennotitie 'veranderopgave inburgering' van minister Koolmees d.d. 2 juli 2018* worden de contouren geschetst van een nieuwe wijze van inburgering in samenspraak met werk.

In de *kamerbrief 'Breed offensief' van staatsecretaris Van Ark d.d. 20 november 2018* wordt door het kabinet meer inhoud gegeven aan de uitwerking van een breed offensief om meer mensen met een beperking aan het werk te helpen.
In deze brief wordt een 4-tal ijkpunten benoemd op weg naar een inclusieve arbeidsmarkt waarbij knelpunten en complexiteiten dringend om een oplossing vragen:

- Eenvoudiger voor werkgevers en werkzoekenden;
- Werken aantrekkelijker maken voor mensen met beperkingen;
- Werkgevers en werkzoekenden moeten elkaar makkelijker vinden;
- Het moet bijdragen aan duurzaam werk.

Bovenstaande ontwikkelingen, alsmede de conclusies uit de najaarsconferentie 2018, zijn waar mogelijk verwerkt in deze kaderbrief. De meeste ontwikkelingen vragen echter nog om een verdere verdieping en uitwerking op rijksniveau in 2019 en 2020.

De kaderbrief kent een relatief abstractieniveau. In de kaderbrief worden de hoofdlijnen geschetst, zodat u nog voor de verdere uitwerking hiervan uw reactie kenbaar kunt maken. In het (concept)ondernemingsplan 2020 zal vervolgens uitgaande van uw reacties en nieuwe ontwikkelingen vanuit het Rijk de verdere uitwerking plaatsvinden.

## Inburgering en werk

Minister Koolmees heeft aangekondigd dat de huidige inburgering "op de schop gaat". Teveel nieuwkomers blijven te lang aangewezen op een bijstandsuitkering. Hij stelt dat dit een onacceptabele uitkomst is van het huidige inburgeringsstelsel. Het huidige stelsel is te ingewikkeld en niet effectief. Het staat bovendien teveel op zichzelf, waardoor de samenhang tussen inburgering en meedoen in de samenleving en op de arbeidsmarkt mist.

Iedereen moet meedoen, het liefst via betaald werk en daar moet de inburgering aan bijdragen. Dat is waar de inzet van de inburgeraar, de overheid en andere (maatschappelijke) partners op gericht is.

Om deze doelstelling te bereiken moet inburgering gepositioneerd worden als onderdeel van het brede sociaal domein en wordt de regierol bij de gemeenten neergelegd.

Binnen de nieuwe inburgering dient elk traject te starten met een brede intake op allerlei leefgebieden en competenties. Hieruit dient een Persoonlijk Plan voor Inburgering en Participatie voort te vloeien waarbij een keuze zal ontstaan uit drie leerroutes. Wie kan zal zich op een B1 taalniveau moeten manifesteren, alle statushouders jonger dan 30 jaar gaan regulier onderwijs volgen, zo nodig met extra schakelvoorzieningen en een derde route betreft het maximaal bevorderen van de zelfredzaamheid voor die statushouders waarvoor route 1 en 2 niet haalbaar is. Verder wordt het leenstelsel afgeschaft, vindt er doorbetaling van de vaste lasten plaats voor degenen die nog onvoldoende zelfredzaam zijn en krijgen gemeenten de noodzakelijke middelen om traject in te kopen of te zetten. Voor handhaving wordt een verbinding gelegd met de Participatiewet. Invoering van de Wet is voorzien per 1-7-2020.

Senzer is binnen de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel de organisatie die in staat is om met partners geïntegreerde trajecten van taal met werk en opleiding, die gericht zijn op duurzame deelname aan de arbeidsmarkt, in te zetten. Een voorbeeld hiervan zijn de reeds opgezette werkarrangementen die Senzer met het ROC ter AA voor inburgeraars heeft opgezet. Senzer gaat in 2019 ook met andere taalaanbieders en lokale welzijnsinstellingen deze werkarrangementen doorontwikkelen en uitbreiden. De samenwerking met werkgevers en werknemers is hierbij belangrijk, zodat statushouders zo snel mogelijk in beeld komen bij werkgevers.

In de najaarsconferentie is door bestuurders en onze convenantpartners bevestigd dat werk het beste instrument is om te integreren. Senzer wil daarom een voortrekkersrol nemen met betrekking tot invoering van de nieuwe inburgering en deze vanaf 2020 uitvoeren voor de gemeenten binnen de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel. Dit moet plaatsvinden in samenwerking met (lokale) partners, zodat voor alle partijen de focus direct op werk komt te liggen en de uitvoering integraal kan plaatsvinden.  De verantwoordelijkheid ten aanzien van de inburgering ligt uiteindelijk bij de gemeenten. Het is aan hen in hoeverre en op welke manier zij deze rol willen overdragen aan Senzer.

## Samenwerking ketenpartners

Senzer heeft als doel om zoveel mogelijk werkzoekenden duurzaam naar de arbeidsmarkt te begeleiden. Senzer zoekt hierbij de samenwerking met diverse ketenpartners en de andere disciplines binnen het sociaal domein afhankelijk van de doelgroep en de vraag. Vooral voor de doelgroep met een loonwaarde tussen 30% en 80% is deze samenwerking essentieel. Deze doelgroep heeft belemmeringen op verschillende (leef)gebieden en dus worden ook diverse organisaties betrokken vanuit hun expertise. Binnen deze samenwerking is op een aantal punten aandacht nodig om deze nog verder te optimaliseren. Hierbij geven de gemeenten aan dat binnen deze samenwerking werk voorop moet staan en dat Senzer de regie heeft wanneer er mogelijkheden tot werk zijn. Gemeenten hebben zelf als opdrachtgever een bepalende rol naar de diverse ketenpartners om werk centraal te stellen.

**Uitdagingen delen & conflicterende opdrachten**

Tijdens de gesprekken met de ketenpartners wordt gesproken over wat ieders verantwoordelijkheden en uitdagingen zijn, waar deze elkaar overlappen en waar dus kansen voor

samenwerking liggen. Dit kan op het gebied van bijvoorbeeld participatie van statushouders maar ook als het gaat om de op- en neerstroom van een uitkeringsgerechtigden tussen zorg (Wmo 2015) en arbeid (Participatiewet).
Uit deze gesprekken blijkt dat elke ketenpartner een eigen opdracht heeft. In de praktijk kan dit leiden tot tegengestelde belangen en conflicterende uitvoering. Door de deelnemers van de najaarsconferentie wordt onderstreept dat uitstroom naar werk de beste sociale voorziening voor mensen is. Werk is het vliegwiel naar een zo maximaal mogelijk zelfredzaam bestaan. Een integrale opdracht en visie inzake participatie van inwoners, waarbij werk het uitgangspunt is, is essentieel.

Senzer zoekt in 2019 daarom nog meer het gesprek en de samenwerking met de diverse ketenpartners om gezamenlijk te komen tot een integrale opdracht, een gedeelde visie en sluitende aanpak in de keten. Hierin is ieders rol en verantwoordelijkheid duidelijk zodat alle betrokken partijen in 2020 voorrang geven aan werk. De gemaakte afspraken worden verwerkt in het ondernemingsplan 2020 en een samenwerkingsconvenant met betreffende partners.

## Wegnemen van belemmeringen met betrekking tot toeleiding naar werk

Door de huidige arbeidsmarktsituatie vinden mensen die geen belemmeringen ervaren vaak zelfstandig hun weg naar werk. Op dit moment doen met name werkzoekenden met beperkingen een beroep op de Participatiewet. Er is sprake van een toenemende complexiteit van deze groep. Zo blijkt ruim 80% van de uitkeringsgerechtigden met een arbeidspotentieel van 30-80% geen startkwalificatie te hebben, 55% heeft lichamelijke dan wel psychische klachten, 40% heeft zorgtaken met betrekking tot kinderen en ruim 30% geeft aan schulden te hebben. Daarnaast spelen justitie, verslaving, houding/gedrag en gebrekkige mobiliteit ook nog een rol. De toeleiding naar werk duurt daarnaast vaak nog langer door cumulatie van deze geconstateerde belemmeringen. De vraag hierbij is hoe deze belemmeringen kunnen worden omgezet naar het benutten van kansen met betrekking tot toeleiding naar werk en welke instrumenten hiervoor kunnen worden ingezet.

Eén van de instrumenten die hiervoor kan worden ingezet betreft het toepassen van artikel 55 Participatiewet. Dit artikel biedt Senzer de bevoegdheid om, naast de verplichtingen die op grond van artikel 9 PW (arbeidsinschakeling) aan het recht op bijstand verbonden zijn, bepaalde andere verplichtingen op te leggen die strekken tot arbeidsinschakeling, dan wel verband houden met aard en doel van een bepaalde vorm van bijstand of strekken tot vermindering of ter beëindiging van de bijstand.

Het opleggen van deze verplichtingen is bijvoorbeeld aan de orde wanneer in de persoon gelegen belemmeringen arbeidsinschakeling in de weg staan, zoals bij psychische moeilijkheden of verslavingsproblemen. Een actieve, zo nodig bemiddelende opstelling van Senzer om dergelijke factoren, door inschakeling van professionele hulp, weg te nemen is dan noodzakelijk. Senzer zal bijvoorbeeld, indien zij dit noodzakelijk acht voor het herstel van de zelfstandige bestaansvoorziening van de werkzoekende, aan de bijstand de verplichting verbinden dat hij of zij een medische behandeling dan wel een andere vorm van professionele hulpverlening ondergaat. De zorgvuldigheid vergt wel dat Senzer, alvorens een dergelijke verplichting op te leggen, het deskundig advies inwint van een arts. Het betreffen dus verplichtingen die van toepassing zijn in een individueel geval.

Senzer gaat nog meer dan voorheen verplichtingen op grond van artikel 55 Participatiewet aan uitkeringsgerechtigden opleggen. De keuze om deze verplichtingen al dan niet op te volgen, ligt vervolgens bij de werkzoekende. Senzer moet heel duidelijk de consequenties van de te maken keuzes in beeld brengen en hieromtrent helder met betrokkenen communiceren.

## Financiële middelen

Senzer is onlangs middels de septembercirculaire geconfronteerd met een substantiële daling van de BUIG-middelen voor de jaren 2019 en verder. Ook de integratie-uitkering onderdeel re-integratie klassiek daalt vanaf 2019. Dit heeft zijn effect op het toekomstige beleid van Senzer én de zeven gemeenten binnen de arbeidsmarktregio Helmond-de Peel. De daling van financiële middelen vanuit het Rijk is een gezamenlijk probleem waarvoor samen een oplossing moet worden gezocht.

Kosten die tot nu toe binnen de lopende exploitatie konden worden opgevangen, dragen in 2019 en verder bij tot een negatief resultaat. In 2019 moet worden bezien aan welke knoppen er gedraaid kan worden en wat de (financiële) effecten hiervan zijn in 2020 en verder. Vragen als welke instrumenten en middelen (bijvoorbeeld inzet VSO/Pro en beschut Werk) zetten we in voor welke doelgroep en tegen welke prijs zullen de gemeenten en Senzer samen beantwoorden. De gemeenteraden zullen hierbij worden betrokken.

**Inzet VSO/Pro**

Gezien de tot op heden positieve financiële resultaten, waardoor dekking binnen de eigen exploitatie mogelijk was, is in het verleden het besluit genomen om (financiële) middelen in te zetten voor de doelgroep VSO/Pro schoolverlaters. Dit ondanks het feit dat zij niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers) zijn en Senzer voor deze groep onvoldoende tot geen financiering krijgt vanuit het Rijk. Hier is destijds voor gekozen omdat het voor deze groep schoolverlaters van enorm groot maatschappelijk belang is dat na hun schoolperiode de weg naar werk direct aansluit. Ook in de kamerbrief ‘uitwerking breed offensief’ wordt extra aandacht gevraagd voor deze doelgroep. Gezien het feit dat er vanaf 2019 geen positief resultaat meer verwacht wordt, moet bij ongewijzigd beleid voor deze doelgroep worden bezien hoe dit structureel te financieren. Aangaande dit onderwerp is een separate notitie toegevoegd.

**Beschut Werk**

In 2017 en 2018 is gestreefd naar het realiseren van de taakstelling beschut werk. Senzer heeft verschillende acties ondernomen om te komen tot voldoende positieve indicaties.
Ondanks deze acties blijft het aantal positieve adviezen beschut werk achter ten opzichte van de taakstelling. Uit opgedane ervaring met beschut werk blijkt nu dat de kosten voor het realiseren van een beschutte werkplek aanzienlijk hoger zijn dan de middelen die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt. Wanneer realiseren van de taakstelling het uitgangspunt blijft, is aanvullende structurele financiering benodigd.
Senzer stelt daarom voor om slechts adviezen beschut werk aan te vragen vanuit de vraag van de werkzoekende of wanneer de situatie hier om vraagt. Het realiseren van de taakstelling is geen doel op zich. Ook ten aanzien van dit onderwerp is een aparte notitie toegevoegd.

**Gezamenlijk plan**
Op 1 juni 2019 moet er een gezamenlijk plan van de gemeenten en Senzer liggen voor een sluitende meerjarenbegroting, waarin onder meer bovenstaande onderwerpen en andere mogelijke oplossingsrichtingen worden meegenomen. Dit biedt de gelegenheid om de consequenties van dit plan tijdig te verwerken in de eigen begrotingen.
Senzer kijkt hierbij ook nadrukkelijk naar haar interne bedrijfsvoering. In het meerjarenperspectief is reeds een substantiële reductie van personeel voorzien. De verwachting is echter dat dit onvoldoende soulaas biedt voor een sluitende meerjarenbegroting

**Tot slot**
In deze kaderbrief zijn de beleidsvoornemens weergegeven die Senzer als uitgangspunt voorstelt voor het ondernemingsplan 2020. U kunt vóór de totstandkoming van het (concept)ondernemingsplan 2020 uw reactie op deze kaderbrief kenbaar maken.

Hoogachtend,

Drs. L.G.M. Walenberg